

2. Безумовно дотримуватися стандарту Європейської соціальної хартії з нерівності доходів населення. Україна не на словах, а на ділі повинна сприймати для свого розвитку і безпеки життєві цінності Європи.

3. Перерозподіл доходів найбагатших на користь найбідніших верств населення проводити на основі застосування прогресивної замість плоскої шкали оподаткування, боротьби з корупцією, податків на розкіш.

4. Підтримка державою найбідніших верств населення повинно проявлятися не у «проїданні» коштів, а у створенні рівних стартових можливостей у житті для молодих громадян, поверненні до нормального людського життя і праці тих, хто це загубив.

Одержано 17.04.2018

УДК 336.14

Анастасія Юрїївна ДУДЧЕНКО,

студентка групи Ф-6-ФБСзср-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: завідувач кафедри економіки та фінансів

факультету № 6 ХНУВС кандидат економічних наук, доцент Маковоз О. С.

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ЯК ЗАГРОЗА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

На початку ХХІ століття більшість країн світу опинились на межі виживання саме через турбулентність та відсутність розвитку конкурентоспроможності національної економічної системи. Навіть найблагополучніша економіка передової країни містить певну частину, що не вкладається в межі звичайного законодавства – неформальний сектор економіки. Так діяльність тіньової економіки складає особливу загрозу конкурентоспроможності економічної системи України. Проблеми конкурентоспроможності економіки вирішували як іноземні вчені-економісти: Й. Шумпетер, Дж. К. Гелбрейт, В. Баумоль, К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю, Р. А. Фатхутдінов, Ш. Л. Магомедов, так і вітчизняні науковці: В. М. Гейць, Б. Є. Кваснюк, В. Попова, Ю. Кіндзерський, Г. Паламарчук, Н. Гражевська та інші. Разом з тим існує ряд проблем, що знаходяться на межі наукових досліджень, а саме: концептуальне розв'язання проблеми підвищення конкурентоспроможності національної економіки як основи виходу з економічної кризи, формування конкурентних переваг держави на базі використання чинників інноваційно-інвестиційного механізму підвищення конкурентоспроможності, визначення шляхів ефективного формування стратегії досягнення міжнародної конкурентоспроможності продукції українських підприємств. Існування надмірної тіньової економіки зумовлює структурні деформації економічного розвитку, гальмує процеси державотворення в країні, не сприяє курсу демократизації суспільства та європейської інтеграції України. Її масштабність супроводжується зростанням небезпеки для національної економіки і зниженням головного пріоритету – забезпечення національних інтересів, які полягають у підвищенні конкурентоспроможності людини, суспільства, держави. Це вкрай складна і кропітка робота, адже ніхто не здатен порахувати, скільки точно грошей виплачують в конверті кожному другому потайки.

Тож не дивно, що оцінкою «тіні» в структурі української економіки займається кілька інституцій. Зокрема, тіньову економіку вираховує Держстат – середні результати на рівні 16–19 %. Методологію розрахунків Держстату можна коротко схарактеризувати фразою «підрахувати те, чого не видно». Тіньовий сектор в українській економіці оцінювали й міжнародні експерти та організації. Так, наприклад, Фрідріх Шнайдер, професор університету Лінца, оцінював середній рівень тінізації української економіки до 2007 року на рівні 49,7 % (поки Держстат давав 15,5 %). Влітку 2017 року міжнародна Асоціація дипломованих сертифікованих бухгалтерів (АССА) опублікувала рейтинг країн з найбільшою часткою тіньової економіки. Серед 28 країн Україна втратила до трійки «лідерів». АССА оцінила рівень тіньової економіки України в 1,95 трлн грн або 45,96 % від українського ВВП. Кінцеві результати різні, оскільки відрізняються методи оцінювання тіні в українській економіці. Згідно з визначенням спеціалістів країн із розвинутою економікою, національна конкурентоспроможність – це можливість країни в умовах вільних і прозорих ринкових відносин виробляти товари і послуги, що відповідають вимогам міжнародних ринків, і одночасно підтримувати й підвищувати протягом тривалого часу реальні доходи свого населення. Чітка цілеспрямованість на концентрацію виробництва, сприяння становленню крупного бізнесу, врахування фактора потенційної конкуренції, виражена експортно-імпортна політика, розвиток сітєвих форм організації бізнесу, регулювання діяльності ТНК в Україні – ці напрямки повинні стати складовими частинами цілісної системи конкурентної політики держави і враховуватися при розробці інструментарію макрорегулювання, направлених на вихід з економічної кризи, без ядро вираженої тіньової економіки та мати змогу конкурувати з високим рівнем економіки на арені сильних держав.

Одержано 17.04.2018

УДК 368.031:386.9

Вікторія Миколаївна АВДЄЄНКО,

студентка групи ПДдср 17-1 факультету № 6 ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри економіки та фінансів

факультету № 6 ХНУВС доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Праця і земля – два основні джерела багатства, два основні фактори зростання виробництва, бо всі інші фактори – капітал, організація, інформація – це справа рук і розуму людини. Тому суспільство на всіх етапах розвитку цікавило питання про ефективність використання робочої сили.

На жаль, явище безробіття не оминуло України, і ми це добре відчуваємо в сьогоднішні дні, спостерігаючи бідних людей, зростання злочинності та економічний спад в цілому. Особливо актуальне питання безробіття сьогодні, в час економічної кризи.

Як уникнути безробіття? Від вирішення цих питань залежать соціальний мир і добробут населення. Від них залежить матеріальна і моральна стійкість людини, можливість її соціального просування, задоволеності, процвітання, щастя.

Безробіття – це частина працездатного населення, яке тимчасово або постійно не працює [1].

Освіта і зростання безробіття являє собою специфічний закон народонаселення. Суть закону народонаселення полягає в тому, що наймана робоча сила, сприяючи зростанню прибутку, створює джерело для накопичення капіталу, останній же – через механізм росту технічної будови капіталу – породжує промислову армію безробітних. Таким чином, промислова резервна армія є породженням накопичення капіталу до умов ринкової економіки.

У марксистській теорії її зазвичай пов'язують з процесом накопичення капіталу, при якому потреба в живій праці (змінному капіталі) зростає повільніше, ніж у машинах і обладнанні (постійному капіталі).

Безробіття – це соціально-економічне явище, при якому частина робочої сили (економічно активне населення) не зайнята у сфері економіки [2].

Високий рівень безробіття призводить до соціальних війн, політичних збурень і переворотів, руйнування матеріальних і духовних надбань поколінь, спричиненого відчаєм. Саме тому уряд жодної країни не може залишатися байдужим до проблеми безробіття [3].

Безробіття як економічний феномен пов'язане з перевищенням пропозиції ресурсу праці над попитом на цей ресурс. Вимушені форми безробіття: сезонне, технологічне, молодіжне, відкрите, приховане.

Безробіття вважають важливим стимулятором активності працюючого населення, але у реальному економічному житті – це велике суспільне лихо.

Законодавство про страхування на випадок безробіття складається з: основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, Законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про зайнятість населення» та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері страхування на випадок безробіття, а також міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Правові засади здійснення соціального страхування визначаються Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 2 березня 2000 р.

Проблема безробіття є ключовим питанням у ринковій економіці, і, не вирішивши його неможливо налагодити ефективну діяльність економіки. Особливо гостро проблема безробіття постає перед Україною.

Величезний економічний спад (2008–2010), розваливши промисловість, не міг не торкнутися ринок праці. Одним із головних наслідків безробіття є те, що відбувається збідніння населення через втрату трудового заробітку та заморожування заробітної плати працівників, які залишаються на виробництві, що тягне за собою падіння купівельної спроможності населення і, відтак, падіння сукупного попиту на товари, що розглядається як головний фактор падіння виробництва й економіки в цілому.

Основні шляхи вирішення проблем безробіття мають включати цілу низку заходів, зокрема: приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів:

запровадження механізмів захисту внутрішнього ринку праці; реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості; сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств;

зниження податків для підприємств, за умови збереження робочих місць (для компенсування витрат на прийом нових працівників); забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових;

створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних;

надання державою пільгових кредитів для виплати зарплати додатково зайнятим на виробництві, які за розміром будуть дорівнювати зарплаті; легалізацію тіньової зайнятості.

З огляду на новітні наукові розробки та світову практику формування ефективної політики регулювання зайнятості і безробіття в Україні, запорукою вирішення проблеми є розробка і реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед, у соціально-трудовій сфері. Слід посилити увагу щодо оновлення та підвищення технічного рівня робочих місць, зокрема, для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше зростання заробітної плати (з урахуванням інфляції). Це дозволить привести заробітну плату у відповідність з продуктивністю праці, ліквідувати фіктивні робочі місця, зменшити приховане безробіття.

Список бібліографічних посилань

1. Акіліна О. В. Аналітичний огляд ринку праці в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2008. № 10. С. 152–159.
2. Гаркавенко Н. О. Проблеми зайнятості та безробіття на національному ринку праці. *Формування ринкових відносин України*. 2008. № 4. С. 168–172.
3. Фаріон І. Д. Економіка праці та соціально-трудові відносини: організація, облік, аналіз, контроль : навч. посіб. Тернопіль : Екон. думка, 2003. 241 с.

Одержано 17.04.2018

